

Verhooring van de beide hoofdstukken der begrooting van uitgaven van Ned.-Indië voor 1907.

(204. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan twee ontwerpen van wet:

1°. tot verhooging van het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907:

2°. tot verhooging van het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907.

De toelichtende memorie, die de wetsontwerpen vergezelt, bevat de gronden waarop zij rusten.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 14 Maart 1907.

WILHELMINA.

(204. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging van het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907, vastgesteld bij de wet van 29 December 1906 (*Staatsblad* n°. 334) en verhoogd bij de wetten van 29 December 1906 (*Staatsblad* nos. 338, 339 en 340):

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

In het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907 wordt:

Onderafdeeling 52. Post-, telegraaf- en telefoondienst, verhoogd met f 521 000 en mitsdien gebracht op f 1 091 250.

Onderafdeeling 53. Spoorwegen, nader verhoogd met f 625 000 en mitsdien gebracht op f 2 126 900.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Koloniën,

(204. 3.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging van het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907, vastgesteld bij de wet van 29 December 1906 (*Staatsblad* n°. 335) en verhoogd bij de wet van 29 December 1906 (*Staatsblad* n°. 340):

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

In het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907 wordt:

Onderafdeeling 77. Waarnemingen en onderzoekingen op plantkundig gebied en hare toepassing, verhoogd met f 8500 en mitsdien gebracht op f 90 811.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Koloniën,

(204. 4.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Tot toelichting van de in de twee nevensgaande wetsontwerpen voorgestelde verhooging van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907, strekt het volgende.

Iste HOOFDSTUK.

Onderafdeeling 52. Van het bij de wet van 9 Juli 1906 (*Staatsblad* n°. 184) afzonderlijk toegestaan krediet van f 619 000, voor eene gouvernementstelefoonlijn tusschen Batavia, Semarang en Soerabaja, bleef in 1906 ongeveer f 350 000 ongebruikt, voornamelijk omdat de aanschaffing van het benodigde bronsdraad voor de hoofdgeleidingen eerst thans kan geschieden.

De wensch, namelijk, om deze totaal ongeveer 1000 K.M. lange stamlijn zóó in te richten, dat de telephonische verbinding aan alle redelijke eischen van duidelijkheid en betrouwbaarheid onder alle omstandigheden, ook bij een te verwachten zeer toenemend verkeer, zal voldoen, heeft langdurig overleg en persoonlijk onderzoek naar de nieuwste installaties op dit gebied noodig gemaakt.

Dat onderzoek heeft geleid tot het aannemen van het ook in Duitschland en Oostenrijk toegepaste PUPIN-systeem, dat niet alleen bij geringere draaddikte eene even goede, zoo niet betere, gemeenschap waarborgt, maar door de bij toepassing van dat systeem voor bescherming tegen lucht, electriciteit en andere invloeden, gewenschte bijspanning van een ijzerdraadlijn — die dan ook als avisolijn dienst doet — tevens gelegenheid geeft om het aantal gesprekken belangrijk te verhoogen.

De dikte van het bronsdraad van eene gewone lijn was in de Indische stukken, die ten grondslag hebben gestrekt voor het in den aanhef van deze toelichting vermelde krediet van f 619 000, gesteld op 4 m.M., doch deze dikte zou, zooals uit een langdurig onderzoek is gebleken, voor aanleg, zonder toepassing van het PUPIN-systeem te gering zijn geweest en ten minste 4½ m.M. hebben moeten bedragen, terwijl bij toepassing van het PUPIN-systeem met eene dikte van 3½ m.M. kan worden volstaan.

De kosten voor de inrichtingen, die bij de toepassing van het PUPIN-systeem noodig zijn (als inductiespoelen, meetinstrumenten, ijzerdraad, topstangen, instrumenten voor den avisodienst, enz.) worden geraamd op f 70 000. Daartegenover zou staan eene aanmerkelijke bezuiniging op de kosten van het bronsdraad, ware het niet, dat inmiddels de koperprijzen sterk zijn gerezen en nog steeds neiging tot stijgen vertoonen. Die stijging veroorzaakt eene uitgaaf van ongeveer f 60 000, boven de som van f 340 000, waarop aanvankelijk voor aanschaffing en uitzending van al het bronsdraad gerekend was. Maar laatstbedoelde raming was — zooals hierboven gezegd is — toch ook te laag in verband met de te geringe dikte van het draad.

Indien al dadelijk op de juiste dikte gerekend ware, dan zouden èn de uitgaven voor de spoelen, de ijzerdraadlijn, enz. èn de inmiddels opgetreden stijging van den prijs ruimschoots worden opgewogen door de besparing, voortvloeiende uit de geringere dikte, die in verband met de toepassing van het PUPIN-systeem mogelijk is gebleken.

Voorts wordt geraamd, dat bovendien ongeveer f 51 000 zal moeten worden uitgegeven voor artikelen tot voltooiing van de lijnen en om te voorzien in behoeften, waarop bij het eerste ontwerp niet was te rekenen (isolatoren, gereedschappen enz.).

Uit de bovenstaande uiteenzetting blijkt:

1°. dat van het thans aangevraagde krediet van f 521 000 een bedrag van f 350 000 slechts als verplaatsing van uitgaven van het eene dienstjaar op het andere is te beschouwen;

2°. dat de hogere kosten, door toepassing van het Purix-systeem veroorzaakt, f 70 000 bedragen, maar dat, in plaats van eene vermeerdering van uitgaven, eene vermindering zou zijn verkregen, wanneer niet oorspronkelijk voor de gewone lijn eene te geringe dikte was aangenomen en niet de kopermarkt zóó aanzienlijk was gestegen.

Onderafdeeling 53. Eene verhooging van het toegestane krediet met f 625 000 wordt noodig geacht om ten laste van het loopende begrotingsjaar komende uitgaven te kunnen bestrijden.

Voor een groot deel wordt zulks veroorzaakt door te late ontvangst in 1906 van aanvragen van belangrijke partijen rollend materieel, als locomotieven, wagenonderstellen met bijbehorende assen met wielen, draagpotten, veeren, trek- en stootinrichtingen, en voorts spoorstaven, werktuigmachines, enz. (alles ten dienste der Staatsspoorwegen), die onmogelijk meer ten laste van het dienstjaar 1906 konden worden aangeschaft, en overigens doordien eene partij rijtuigonderstellen, die ingevolge contract in 1906 had behooren geleverd te worden, door bijzondere omstandigheden eerst in April 1907 zal geleverd worden en dus evenmin ten laste van het dienstjaar 1906 kan komen.

Blijkens de voor een en ander gesloten contracten, zal, met inbegrip der vrachtkosten naar Indië, daarvoor gerekend moeten worden op f 511 000, een bedrag dat hooger is dan het over 1906 te verwachten overschot (thans geraamd op plm. f 340 000), omdat de voortdurende stijging van de prijzen der grondstoffen grooten invloed heeft uitgeoefend op de uitgaven en voor deze leveringen en voor de in het vorige jaar afgeleverde leveringen.

Overigens moet nog gerekend worden op verschillende, in dit dienstjaar te verwachten spoedeisende aanvragen, waarmede bij de samenstelling van de begrooting voor 1907 geen rekening kon worden gehouden, en ook op de noodzakelijk gebleken verhooging van de ramingen van verschillende eischen.

Voor een en ander wordt een bedrag van nog f 114 000 geraamd.

IIIde HOOFDSTUK.

Onderafdeeling 77. Hoewel de bevolking van Zuid Nieuw-Guinea een onmiskenbaren aanleg voor land- en tuinbouw toont te bezitten, staat de inlandische landbouw er nog op een zeer lagen trap van ontwikkeling. Een doeltreffend middel om hierin verbetering te brengen zal, naast verbetering in den bestaanden landbouw, zijn het invoeren van nieuwe gewassen en het vertrouwd maken van de inboorlingen met de cultuur daarvan, waartoe de oprichting noodig is, zij het vooreerst op tijdelijken voet, van een eenvoudigen cultuurtuin in het genoemde gewest.

De met de leiding van dien tuin te belasten Europeeschen opziener, die vooraf te Buitenzorg geheel voor zijn taak zal worden voorbereid, zal mede tot taak hebben proeven te nemen met de cultuur van verschillende gewassen, die voor den uitvoerhandel van beteekenis zouden kunnen worden.

De kosten aan deze zaak verbonden, worden begroot op f 6000 voor de oprichting van twee loodsen voor werklieden, een kweekhuis met bergplaats van gereedschappen, een eenvoudige woning met bijgebouwen voor den opziener en een klein laboratorium met bergplaats, zoomede op f 5000 voor jaarlijksche uitgaven t. w. f 3000 voor den Europeeschen opziener en f 2000 voor de bezoldiging van het Inlandsch personeel en de andere noodzakelijke uitgaven.

Aangezien de werkzaamheden echter niet voor 1 Juli a. s. een aanvang kunnen nemen, is voor dit jaar slechts uitgetrokken f 6000 + f 2500 = f 8500.

Ten slotte meent de ondergeteekende bij deze gelegenheid te moeten mededeelen, dat hij, in verband met eene eerlang bij de commissie van keuring bij het Departement van Koloniën te Amsterdam te verwachten vacature, in dien zin eene wijziging wenscht te brengen in de wijze van aanstelling van de leden dier commissie, dat zij aanspraak op pensioen kunnen erlangen voor de door hen als zoodanig te bewijzen diensten.

Tot dusverre namelijk werden uitsluitend tot leden der com-

missie benoemd reeds in het genot van pensioen zijnde oud-officieren van het Indische leger of van de Koninklijke Nederlandsche Marine. Die benoeming droeg steeds het karakter van eene tijdelijke aanstelling en de commissieleden ontvangen dan ook geen bezoldiging, doch alleen eene toelage boven hun pensioen. Zij hebben dan ook geen aanspraak op pensioen wegens hunne diensten als lid van de keuringscommissie.

Gaarne de zeer goede diensten erkennende, die de vroegere en tegenwoordige leden van de commissie van keuring bewezen hebben en nog bewijzen, meent de ondergeteekende echter, dat niet alleen in het belang van een deskundig en zorgvuldig onderzoek van de goederen voor den Indischen dienst, maar ook in het belang van eene goede voorbereiding van de aanschaffingen de gelegenheid moet bestaan om aan de keuringscommissie ook tot dusverre buiten 'slands dienst staande personen te verbinden, die op grond van hunne opleiding of hunne antecedenten geacht kunnen worden in eene of andere richting van industriele technologie — men denke slechts aan de voor den Indischen dienst van zoo groot belang zijnde voortbrengselen der textielnijverheid — reeds eene groote mate van wetenschap en ervaring hebben opgedaan.

Zoodanige personen zullen echter hoogst bezwaarlijk te verkrijgen, en vooral te behouden zijn, indien zij niet in vasten gouvernementdienst komen, waardoor hun, behalve eene behoorlijke bezoldiging, ook aanspraak op pensioen wordt gegeven.

Dit laatste zal kunnen geschieden door in het Koninklijk besluit, waarbij nader de organisatie van de commissie van keuring zal worden vastgesteld, nadrukkelijk te doen uitkomen, dat zij aan het Departement van Koloniën is verbonden, in welk geval hare leden, voor zoover zij van eene vaste aanstelling worden voorzien — de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat een of meer van de thans in functie zijnde leden aan het behoud van den tegenwoordigen toestand, wat hun persoon betreft, de voorkeur zullen geven — ingevolge art. 1 van het Koninklijk besluit van 9 Januari 1895 (*Staatsblad* n°. 3), zooals het gelezen wordt ingevolge het Koninklijk besluit van 18 Maart 1899 (*Staatsblad* n°. 79), na bekomen eervol ontslag e. q. aanspraak op pensioen zullen hebben volgens de bepalingen der Burgerlijke Pensioenwet.

In verband met artikel 19 der Indische Comptabiliteitswet, wordt, ten aanzien van de in Indië te ontvangen middelen, het volgende medegedeeld.

Openbare verkooping. In het belang van de ontwikkeling van de visscherij in Nederlandsch-Indië, komt het wenschelijk voor de openbare verkooping van versche visch en andere zee- en zoetwaterdieren van de toepassing van het vendureglement uit te sluiten. Vermits tot heden geen als openbaar aangemerkte verkooping van visch werden gehouden, zal de maatregel de opbrengst van het middel niet doen dalen.

Zegelrecht. Het voornemen bestaat om aan de bestaande vrijstelling van inschrijvingsbiljetten bij openbare verkooping, verhuringen of aanbestedingen (n°. 13 van de lijst in *Indisch Staatsblad* 1885 n°. 131, juncto 1905 n°. 497) eene kleine uitbreiding te geven, zoodanig, dat daaronder ook begrepen zijn de inschrijvingsbiljetten bij de openbare aanbidding van grond in erfpacht.

Wijders komt het billijk voor: 1°. op den regel, dat geschriften welke door landsdienaren in hun eigen belang worden ingediend niet van zegelrecht zijn vrijgesteld, eene uitzondering te maken met betrekking tot verzoekschriften, strekkende ter verkrijging van inzage van tot 's Landsarchief behorende bescheiden, benodigd voor het opmaken eener verdediging tegen eene opgelegde vergoeding van aan den Lande toegebrachte schade, en 2°. van zegelrecht vrij te stellen de geschriften van hoofden en bestuurders van fabrieken en werkplaatsen, strekkende tot het aanteekenen van hooger beroep tegen een door een Inspecteur gegeven voorschrift krachtens art. 3, alinea 4 van het Veiligheidsreglement (*Indisch Staatsblad* 1905 n°. 521, juncto 1906 n°. 480).

Een en ander is van zeer geringen invloed op de opbrengst van de belasting.

De Minister van Koloniën,

D. FOCK.